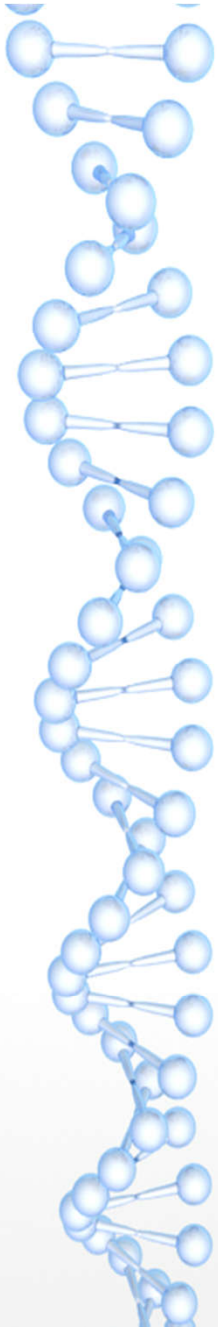
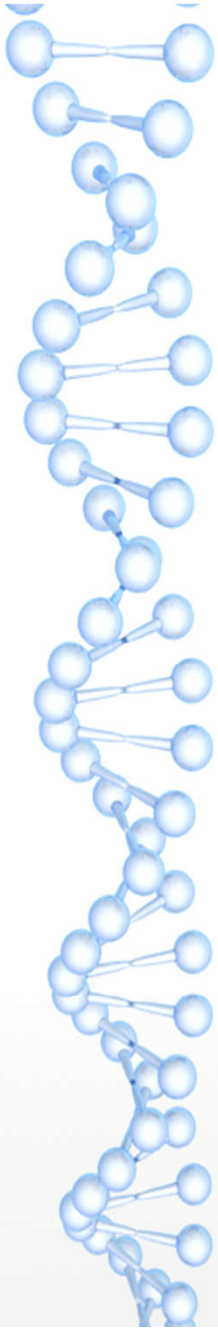

Hậu COVID 19 trong lĩnh vực thần kinh

BS Nguyễn Thị Ánh Hồng

- Tư vấn BN F0 1022
- Tư vấn miễn phí mùa dịch CK thần kinh do hội hành nghề y tư nhân:
 - Thời gian 3 tháng
 - Tổng số lượt: 1536
 - Đau đầu: 53%
 - RL giấc ngủ: 38%

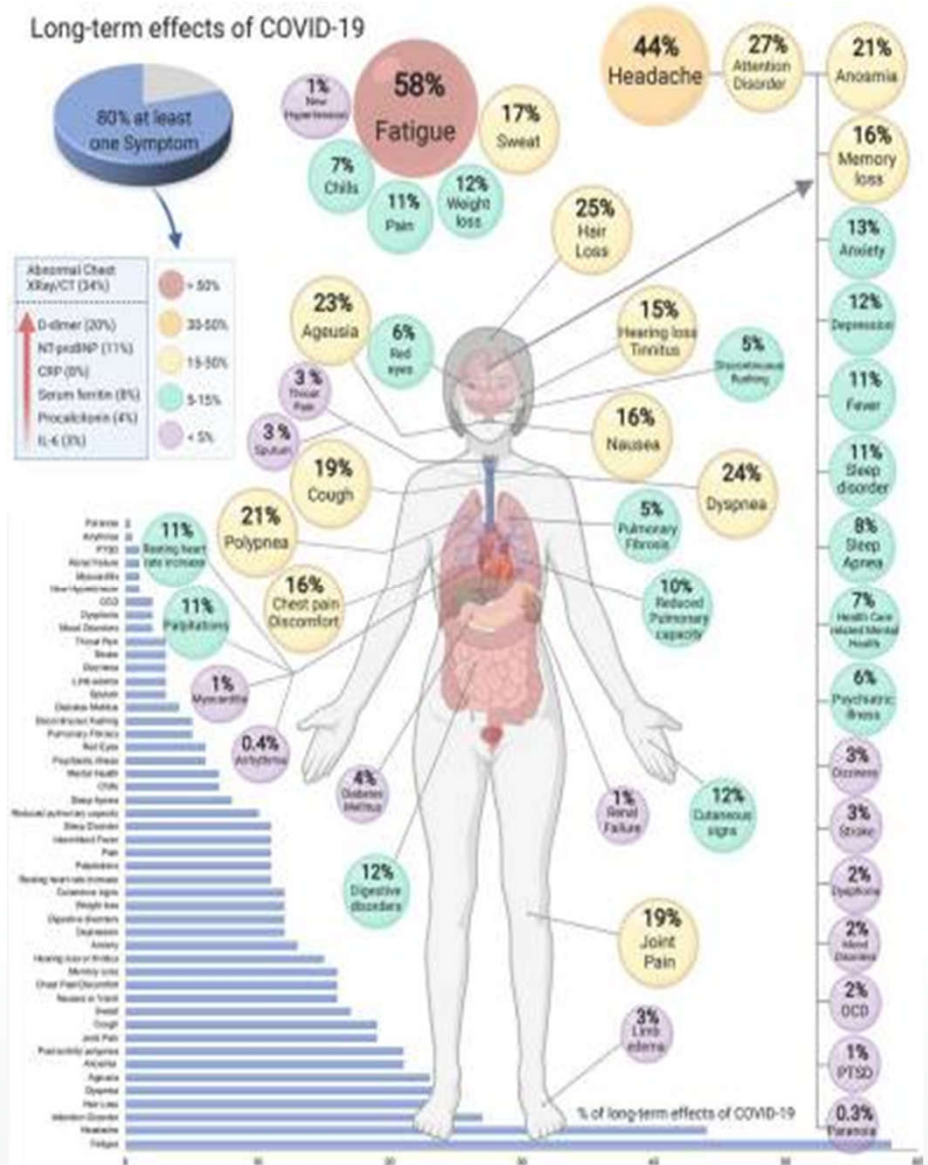

Mở đầu

- Đại dịch COVID-19 do Sarc – CoV 2 đã gây ra hoảng loạn về sức khoẻ và tinh thần của người bệnh.
- Dẫn đến khủng hoảng chăm sóc sức khỏe toàn cầu cũng như nguồn lực y tế.
- Nhiều BN CODID nhẹ – nặng có những triệu chứng mạn tính sau nhiều tuần – tháng sau nhiễm bệnh, thường có triệu chứng thần kinh, nhận thức, tâm thần.
- Do đó cần có chiến lược về các vấn đề chăm sóc sức khỏe của bn sau nhiễm COVID-19.

Các triệu chứng hậu COVID-19

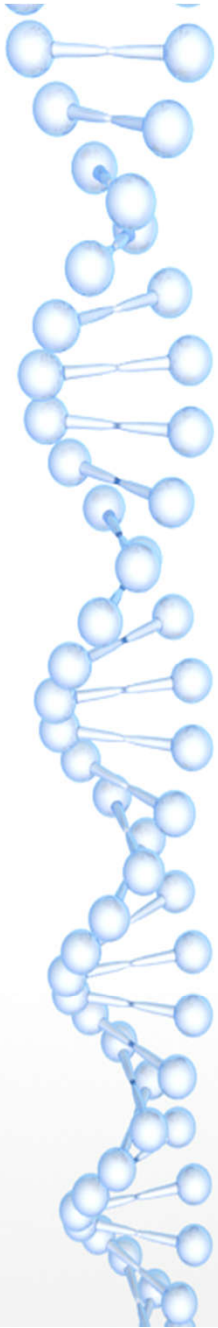
- Nghiên cứu: 47 910 bn
- Thời gian: 14 – 110 ngày sau nhiễm
- Tuổi: 18 - 87
- 80% bn có tr chứng
- 55 nhóm tr chứng
- > 1 tr chứng
- 5 nhóm tr chứng:
 - Mệt mỏi: 58%
 - Đau đầu: 44%
 - RL chú ý: 27%
 - Rụng tóc: 25%
 - Khó thở: 24%

Nguyên nhân gây ra hội chứng sau COVID?

- tổn thương cơ quan, phản ứng viêm dai dẳng hoặc tự miễn dịch hoặc một lý do khác.
- có thể xảy ra ở những người có các triệu chứng nhẹ.

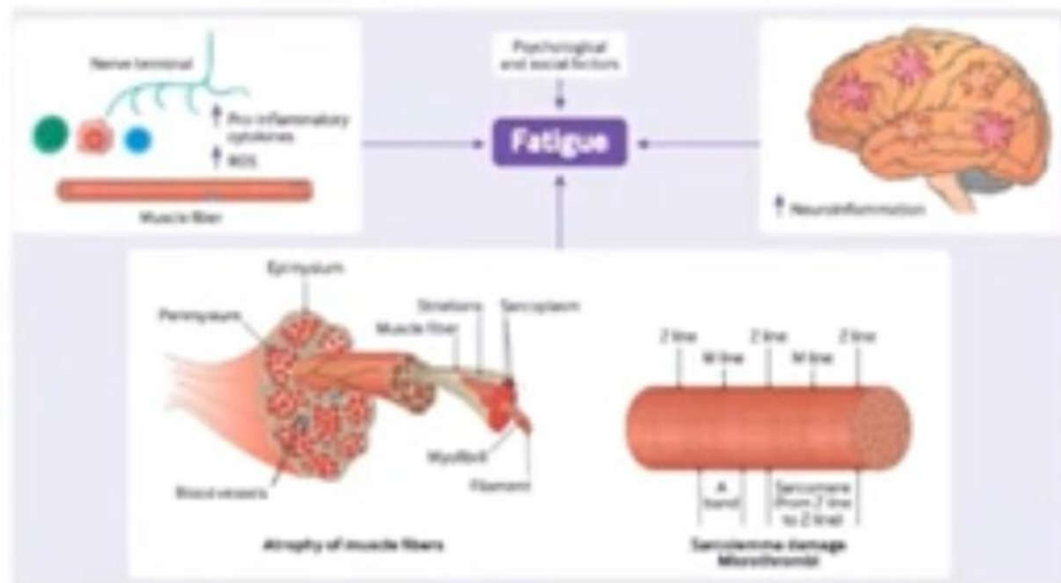

- Các triệu chứng:

- Phổi: ho, khó chịu ở ngực, giảm khả năng khuếch tán phổi, ngưng thở khi ngủ và xơ phổi,
- Tim mạch: loạn nhịp tim, viêm cơ tim,
- Thần kinh: đau đầu, sa sút trí tuệ, trầm cảm, lo âu, rối loạn chú ý, rối loạn ám ảnh cưỡng chế,
- Triệu chứng khác không đặc hiệu như rụng tóc, ù tai và đổ mồ hôi ban đêm

TRIỆU CHỨNG PHỔ BIẾN CỦA HỘI CHỨNG HẬU COVID-19

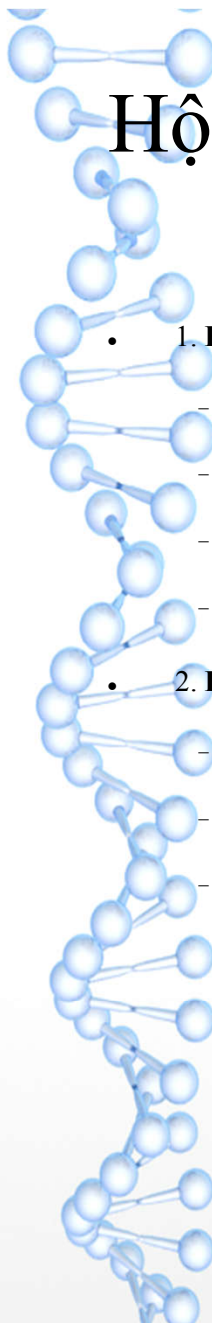
VIÊM NÃO TỦY CƠ/HỘI CHỨNG MỆT MẠN TÍNH

Mệt mỏi hậu COVID-19

- **Mệt mỏi (58%),** có thể xuất hiện sau 100 ngày từ khi có triệu chứng COVID-19 cấp tính.
- Giống như hội chứng suy hô hấp cấp tính (ARDS), sau một năm, hơn 2/3 bn có triệu chứng mệt mỏi đáng kể về mặt lâm sàng.
- Hội chứng mệt mỏi mạn tính (CFS):
 - Mệt mỏi mất khả năng nghiêm trọng,
 - Đau, RL nhận thức thần kinh, RL giấc ngủ, RL thần kinh thực vật....
 - Viêm cơ não tủy (ME) hoặc CFS là một tình trạng lâm sàng phức tạp và gây tranh cãi mà không có các yếu tố gây bệnh, và 90% ME / CFS chưa được chẩn đoán.
 - Các nguyên nhân: vi rút, rối loạn chức năng miễn dịch, rối loạn chức năng nội tiết-chuyển hóa và các yếu tố tâm thần kinh.

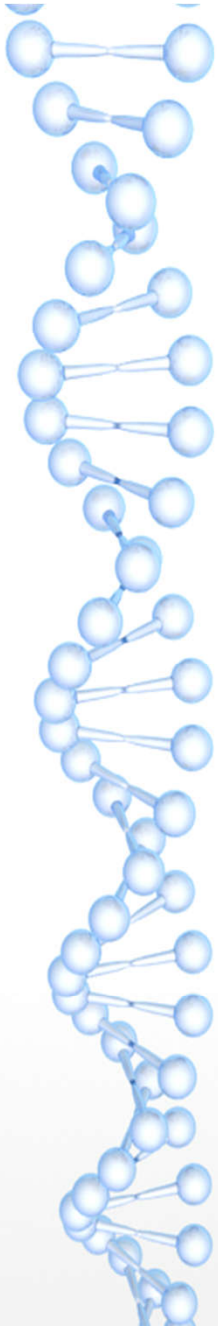
Hội chứng mệt mỏi mãn tính / viêm não myalgic. Tiêu chuẩn chẩn đoán.

- **1. Hội chứng mệt mỏi mãn tính (tiêu chí thiết yếu)**

- Suy giảm đáng kể khả năng thực hiện các hoạt động được thực hiện trước khi mắc bệnh trong hơn sáu tháng
- Mệt mỏi sâu sắc không thuyên giảm khi nghỉ ngơi
- Khó chịu hoặc trầm trọng hơn sau khi gắng sức
- Ngủ không ngon giấc

- **2. Hội chứng mệt mỏi mãn tính (ít nhất một trong hai tiêu chí phụ)**

- Suy giảm nhận thức (suy giảm chức năng điều hành hoặc suy nghĩ trở nên tồi tệ hơn khi gắng sức, căng thẳng hoặc áp lực)
- Không dung nạp tư thế đứng (các triệu chứng xấu đi khi đứng và cải thiện khi nằm xuống hoặc nâng cao chi dưới)
- Bệnh nhân đáp ứng các tiêu chuẩn về viêm não myalgic cũng phải bị suy giảm nhận thức.

Các triệu chứng thần kinh

- Triệu chứng tâm thần kinh thường gặp:

- Đau đầu: 44%
- ù tai

Chóng mặt

- RL chú ý: 27%
- Mất vị – khứu giác

- Anosmia: 21%
- Đau nhức cơ bắp

- Các triệu chứng khác:

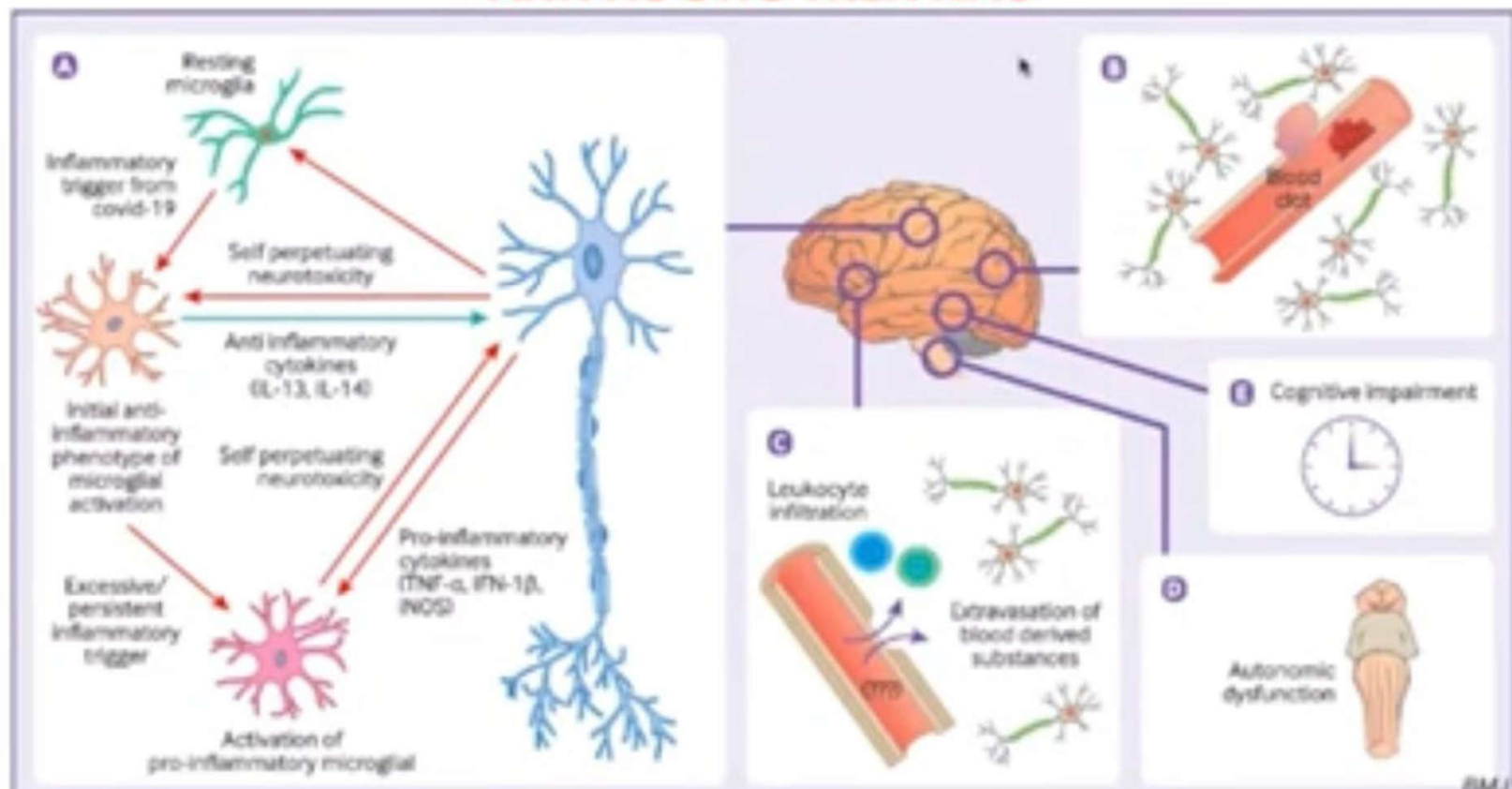
- Sương mù não
- Vấn đề bộ nhớ, vấn đề tập trung

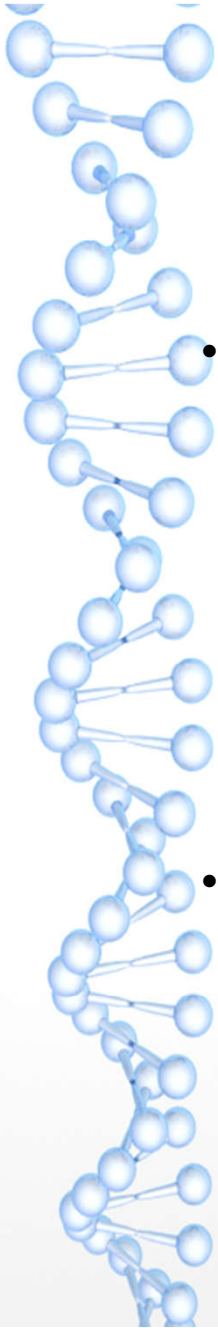
- Các biến chứng COVID 19 cấp

- Đột quỵ não cấp (thiếu máu hoặc xuất huyết)
- Tổn thương thiếu oxy
- Hội chứng bệnh não có hồi phục
- Viêm tuỷ lan toả cấp tính

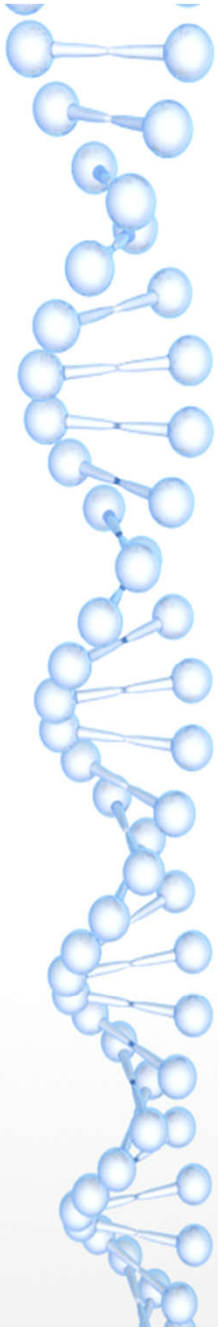
CƠ CHẾ GÓP PHẦN DẪN ĐẾN HỘI CHỨNG HẬU COVID-19

ẢNH HƯỞNG TRÊN NÃO

- Cơ chế góp phần gây bệnh lý thần kinh trong COVID-19
 - Nhiễm virus trực tiếp
 - Viêm hệ thống nặng
 - Viêm thần kinh
 - Huyết khối vi mạch
 - Thoái hoá thần kinh
- Do tác động lên hàng rào máu - não và máu - dịch não tủy gây viêm tế bào thần kinh, tế bào hỗ trợ và mạch máu não

Chẩn đoán - Điều trị - Phòng ngừa

- Khai thác kỹ bệnh sử, đánh giá mức độ, kết hợp hình ảnh đặc biệt ở bn có dấu hiệu thần kinh khu trú, rối loạn nhận thức.
- Sử dụng các bảng đánh giá FAS, DASS 21... để đánh giá bn mệt mỏi, RL lo âu, trầm cảm, RL giấc ngủ, PTSD
- Điều trị triệu chứng, tâm lý liệu pháp, vật lý trị liệu
- Phòng ngừa: Vaccine – khẩu trang – khoảng cách – vệ sinh tay

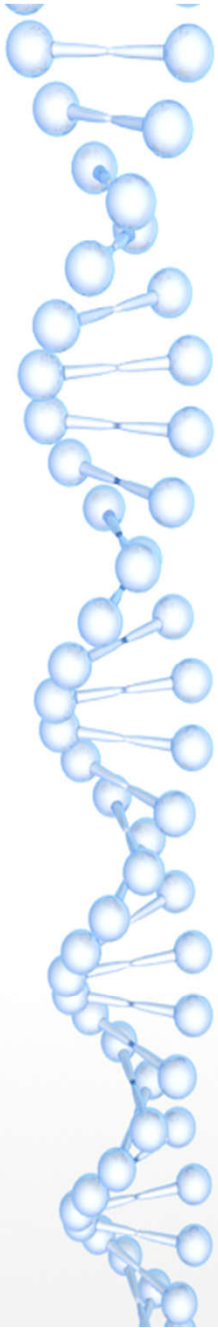
Kết luận

- 85% bn có tr chứng sau nhiễm Sars CoV-2
- Có thể tổn thương đa cơ quan
- Tổn thương thần kinh: đau đầu, rối loạn chú ý, mất khứu giác, trầm cảm, lo lắng, mất ngủ, tuy không nghiêm trọng nhưng ảnh hưởng đến chất lượng cuộc sống.
- Phòng ngừa: Vaccine – khẩu trang – khoảng cách – vệ sinh tay

Tài liệu tham khảo

- <https://www.nature.com/articles/s41591-021-01283-z>
- <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/long-term-effects/index.html#:~:text=Similar%20to%20the%20symptoms%20seen,and%20joint%20pain%2C%20and%20cough.>
- <https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/long-term-effects-of-coronavirus-long-covid/>
- <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0254523>

**Cám ơn và
kính chúc quý Thầy – các bạn sức khỏe, bình an**

